

Martēsāt bēhen nē qiell

Allan Retallick

PËRMBAJTJA

1. Parathënie
2. Martesat bëhen në qiell
3. A na nevojitet martesë?
4. Sa duhet të zgjatë martesë?
5. Si gjendet partneri?
6. Dashuria në familje
7. Po fëmijët?
8. Ku të jetojmë?
9. Çfarë të japim?
10. Si të japim?

Parathënie

Askush prej nesh nuk guxon ta nënvlerësojë rëndësinë e martesës, sidomos për shkak të ndikimeve të saj afatgjata. Këto ndikime shtrihen përtej çiftit të lumtur në ditën e dasmës.

Jetojmë në një kohë kur njerëzit janë të kushtëzuar të mendojnë se në fund të fundit bashkimi i një burri me një grua nuk është aq jetësor, e ndërkohë që martesat bëhen në qiell, jetën e njerëzve po e prishin portat e ferrit!

Kjo broshurë e shkurtër jep këshillim nga burimi më i mirë dhe më i lartë - jo thjesht një këshillë të mirë, por një ftesë për të shqyrtuar Fjalën e pandryshueshme të Perëndisë, në mënyrë që të mendojmë siç duhet për këtë dhuratë të mrekullueshme të dashurisë së Perëndisë.

Frank Price

Martestat bëhen në qiell

Në ditën e gjashtë të krijimit, siç lexojmë te Zanafilla 1, Perëndia u kujdes që gjithçka që Ai kishte bërë, të ishte «shumë e mirë». Kjo vepër e krijimit arriti kulmin me formimin e njeriut nga pluhuri i tokës, tek i cili Perëndia fryu «frymën e jetës». Në këtë kapitull të parë thjesht lexojmë se njeriu u krijua sipas shëmbëlltyrës së Perëndisë, dhe se *ata* ishin mashkull e femër. Hollësitë e mrekullueshme të formimit të pashoq të njeriut i gjejmë në kapitullin e dytë, por madje që në kapitullin e parë lexojmë se Perëndia i bekoji *ata*, dhe u bëri të njohur krijesave të Tij qëllimin e Tij: «Jini të frytshëm dhe shumëzohuni, mbushni tokën dhe nënshtrojeni». Njeriut iu dha, gjithashtu, sundimi mbi të gjitha krijesat e gjalla mbi tokë, në ujë dhe në ajër.

Te Zanafilla 2 lexojmë se si Perëndia formoi njeriun, dhe se si nëpërmjet frymës hyjnore të marrë në vrimat e hundës ai u bë «qenie e gjallë». Më pas, në vargun 18, lexojmë për diçka që «nuk është shumë mirë». Zoti Perëndi tha se nuk është mirë që njeriu të jetë vetëm. «Unë do t'i bëj një ndihmë në dobi të tij». Adami u lejua t'u vinte emra të gjithë zogjve dhe kafshëve, ndërsa për të nuk kishte shok. Atëherë Perëndia e bëri Adamin të binte në një gjumë të thellë, dhe nga një brinjë të marrë nga ija e tij Ai formoi Evën, shoqe e përshtatshme për burrin. Nuk është për t'u çuditur që Adami thirri: «Kjo është së fundi kocka e kockave të mia dhe mishi i mishit tim». Me këtë na parashtrohet parimi hyjnor, madje përpara se të lindnin fëmijët: «Prandaj burri do të lërë babanë e tij dhe nënën e tij dhe do të bashkohet me gruan e tij, dhe do të jenë një mish i vetëm». Këto fjalë i citon Zoti ynë i bekuar në përgjigje të pyetjes së dishepujve për shkurorëzimin, si dhe apostull Pali, nën drejtimin e Frymës së Shenjtë, tek Efesianëve 5, ku vihet në dukje se marrëdhënia e burrit dhe e gruas tipizon Krishtin dhe bashkësinë e Tij.

Për sa i përket Adamit dhe Evës, mund të kundërshtohet se ata nuk iu nënshtroan një ceremonie civile. Por ligjet njerëzore nuk ekzistonin ende; është e qartë se Perëndia e gjykoi të nevojshme që ne të kemi këtë dokumentim të «martesës» së parë. Sigurimin e Partnerit e bëri Perëndia, dhe askush tjetër nuk mund ta kishte plotësuar këtë nevojë në mënyrë kaq të përshtatshme. Kjo vërteton diçka në të cilën besojnë shumë prej nesh, pikërisht se «martestat bëhen në qiell».

Ndoshta do të ishte mirë të sillnim ndër mend dokumentimin hyjnor se Ai i bëri ata «mashkull dhe femër». Armiku i njerëzve, duke e dalluar se Perëndia synonte për krijesat e Tij pikërisht një jetë të shëndoshë familjare, është përpjekur qysh në fillim ta prishë marrëdhënien e burrit dhe të gruas. Është synuar që ata të plotësojnë njëri-tjetrin; ata janë ndërtuar nga ana fizike dhe psikologjike për të formuar një shoqëri të plotë dhe të kënaqshme. Në komunitete të përbëra plotësisht nga burra, ose nga gra, vërejmë shpesh një qëndrim të njëanshëm për jetën, i cili çon shpesh në një dëshirë të tepruar dhe të pazakontë për gjininë tjetër. Shumë herë në historinë e njerëzimit lexojmë për sjellje morale të prishur, e cila buronte shpesh nga një mosnjohje e natyrës vetjake. Ligjet e sotme kundër «diskriminimit» përpiqen në mënyrë të ngjashme të mohojnë se ne jemi rrënjësisht burra, ose gra dhe kemi detyra e funksione të ndryshme. Nuk është fjala për ndonjë inferioritet nga ana e grave; ne jemi të ndryshëm, sepse Perëndia na ka bërë të tillë. Disa burra dëshirojnë që të ishin lindur gra dhe disa gra dëshirojnë që të ishin lindur burra, por është me mend që të kuptojmë se të tillë na ka bërë Perëndia, duke ditur më së miri se si mund ta plotësonim qëllimin e Tij këtu në tokë; pasi në qiell nuk ka burra a gra. Është vënë në dukje shpesh si gratë i marrin vendimet nën ndikimin e zemrës, ndërsa burrat priren më shpesh të ndjekin urdhrat e mendjes. Gratë kanë zakonisht më shumë sy për pamjen e jashtme dhe mund

të dallojnë më shpejt një paqëndrueshmëri të karakterit nëpërmjet një 'intuitë femërore», ndërsa burrat ndoshta do të presin deri sa të mësojnë të gjitha hollësitë para se të marrin një vendim. Përsëri, këto ndryshime mund të plotësojnë njëri-tjetrin, aq më shumë kur ballafaqohen me problemet e ndryshme prindërore.

Kur vijmë te Zanafilla 24, lexojmë për një shërbëtor që është dërguar nga Abrahami për t'i gjetur të birit, Isakut, një grua. Vërejmë se si shërbëtori lutet seriozisht për këtë detyrë dhe se si lutja e tij merr përgjigje pothuajse sapo ai e kishte thënë atë. Ai i bën të ditur Rebekës dhe familjes së saj gjithçka që e kishte urdhëruar i zoti. Ai i tregon, gjithashtu, pse kishte bërë një udhëtim kaq të gjatë, në vend që të zgjidhte një nuse për të birin e të zotit nga një vend më afër vendbanimit të përkohshëm të Abrahamit. Më në fund, çështja i shtrohet vetë Rebekës. Abrahami kishte bërë vend për një mospranim të mundshëm: «Në qoftë se gruaja nuk dëshiron të të ndjekë, atëherë ti do të lirohesh nga ky betim». Por vajzës së re i lanë aq shumë mbresa ato që i kishte treguar shërbëtori për pasurinë e të zotit dhe bekimin e Perëndisë, sa që ajo nuk ngurroi fare. «Po, do shkoj». Ky është përsëri një faktor i rëndësishëm në një martesë të lumtur. Në qoftë se vajza ka ndonjë dyshim në kokë, është me mend që vendimi të shtyhet derisa ajo të jetë e sigurt që ai është partneri Perëndisë për të; dhe në qoftë se dyshimi vazhdon, është me mend që ajo të mos pranojë të detyrohet që të marrë një vendim që mund t'i rrënojë jetën asaj, si dhe burrit të saj të mundshëm. Në rastin e Rebekës nuk kishte dyshim, dhe lexojmë se Isaku e deshi atë dhe u ngushëllua pas vdekjes së nënës së tij.

Kur arrijmë te historia e Jakobit, ballafaqohemi me një situatë të ndryshme. Kokëfortësia dhe mashtrimet dinake që karakterizonin Jakobin, janë të njohura, dhe kur, pasi kishte mashtruar të atin dhe i kishte marrë të vëllait bekimin, ai shkoi për të punuar te daja i tij Labano, duket sikur u mat me një kundërshtar të denjë. Nuk ka dyshim që për sa i përket Raketës, ajo ishte «dashuri me shikim të parë». Kjo mund të jetë fillimi i një martese të kënaqshme; por jo gjithmonë. Në këtë rast Labano veproi siç deshi, dhe, ndonëse pati një ceremoni të duhur martese sipas zakoneve të vendit, nusja vuri vello, dhe kur ata ishin më vete në tendën e tyre, Jakobi zbuloi se në vend të Raketës i kishin dhënë Lean! Ky mashtrim dhelparak nga ana e Labanos e bëri Jakobin të zhytej në praktikën pagane, - e cila u bë më vonë fare e zakonshme në Izrael, - të të pasurit më shumë se një grua. Ishte e qartë se kjo nuk ishte qysh në fillim synimi i Perëndisë, dhe në historinë e Jakobit mund të shikojmë problemet që shkaktoi. Rasti i parë i bigamisë (martesa me dy gra njëkohësisht) në Bibël është kur Lameku, pasardhës i Kainit, mori dy gra, dhe i gostiti ato me këngët e gjalla të dhunës së tij. Ndonëse bigamia dhe poligamia nuk ndalohet kurrkund shkoqur në Shkrim, ka shumë shenja që Perëndia nuk e synon këtë për njerëzimin. Në Dhiatën e Re, në mënyrë të veçantë, theksohet se një plak a mbikëqyrës në bashkësi duhet të jetë «burri i një gruaje». Në ligjet rreth emërimit të një mbreti në Izrael, njëri prej kushteve ishte që ai nuk duhet «të shumonte gra»- urdhërim që nuk arriti ta mbante as mbreti Salomon.

A na nevojitet martesë?

Ekziston një prirje në rritje për ta vështuar martesën si të dalë nga moda. «A ka me të vërtetë rëndësi nëse ne vendosim të jetojmë bashkë, qoftë edhe si masë e përkohshme, për të parë nëse shkojmë aq mirë, sa të martohemi?» - thonë disa. Ky lloj bashkimi është aq i lirshëm, sa që nuk shërben si siguri për asnjërin prej partnerëve: është aq i lehtë, sa që secilit mund t'i velet partneri e të bashkohet me dikë tjetër, dhe kjo mund të përsëritet pa mbarim. Krahas kësaj, fëmijët e një «bashkimi» të tillë janë në pozitë të pavolitshme, qoftë edhe në këto të ashtuquajtura ditë «të ndriçuara». Në qoftë se prindërit janë të lidhur kaq lirshëm me njëri-tjetrin, ç'rëndësi do të ketë fëmija për të bërë një jetë të lumtur e të sigurt? Vërejmë herë pas here në Bibël se si fëmijëve të lindur jashtë martesë u mohohen të drejtat e qytetarisë (Ligji i Përtërirë 23:2) dhe të trashëgimisë (Zanafilla 25:6). Vëllezërit e Jefeut i shprehën hapur ndjenjat e tyre për këtë çështje, ndonëse më vonë nuk ishin kundër pranimit të aftësisë së tij si udhëheqës ushtarak.

Në historinë e Ruthit na jepet një tablo e mrekullueshme e një martesë të lumtur. Ruthi kishte ardhur nga një vend i largët dhe nuk kishte të drejta, por e vjehrra e lidhi atë me të afërmin e pasur që ishte në gjendje t'i rikthente pasuritë e familjes. Ai e kishte vërejtur sjelljen e qetë të Ruthit, si dhe përkujdesjen e saj besnike ndaj të vjehrrës Naomit, prandaj, kur erdhi puna ta merrte atë për grua, ai nuk pati dyshim se kjo ishte zgjedhja hyjnore. Në kapitullin e fundit të librit të shkurtër të Ruthit lexojmë se si Boazi u kujdes që i gjithë qyteti të mësonte se ai e kishte blerë trashëgiminë dhe se e kishte marrë Ruthin për grua. U bë çmos që ky veprim të dëshmohej sipas ligjit hebre, dhe madje të pranishmit që e dëshmuuan veprimin, thanë një urim për çiftin e lumtur: «Zoti e bëftë gruan që hyn në shtëpinë tënde, si Raketën dhe si Lean, dy gratë që ngritën shtëpinë e Izraelit». Pastaj lexojmë se «Boazi e mori Ruthin, e cila u bë bashkëshortja e tij. Ai hyri tek ajo dhe Zoti i dha mundësinë të lindë, dhe ajo lindi një djalë». Ky djalë do të ishte paraardhës i Davidit, si dhe i Zotit tonë të bekuar që erdhi në mish.

Kështu, gjëja më vogël që duhet të bëjmë, është të veprojmë në përputhje me ligjet e vendit ku jetojmë, dhe të kujdesemi që të regjistrohemi ligjërisht si burrë e grua. Disa mund të mendojnë se kjo mjafton, por për një besimtar është shumë më mirë nëse u japim mundësi vëllezërve dhe motrave tona në besim që të luten me ne dhe t'ia besojmë Zotit rastin tonë. Sa gëzim mund të sjellë kjo! Zoti ynë e kreu mrekullinë e Tij të parë në një martesë në Kanë. Nuk e dimë se kush u martua atë ditë, ndonëse disa kanë qenë të mendimit se mund të ketë qenë Nathanaeli, për të cilin lexojmë në kapitullin paraardhës, dhe që ishte me siguri nga Kana e që e ftoi Zotin në dasmën e tij. Cilido që të ketë qenë, mund të jemi të sigurt se ai u kënaq kur i pari i festës i tha se e kishte ruajtur verën e mirë deri në fund. Lexojmë se ishte ftuar Jezusi bashkë me dishepujt e Tij. Është ditë e lumtur kur i premtojmë njëri-tjetrit dashuri dhe besnikëri, të ndërgjegjshëm se e bëjmë këtë në praninë e Zotit tonë dhe të atyre që janë të Vetët. Kjo është dita e parë e një jete të re së bashku, e cila do të ndiqet, me lejen e Zotit, nga shumë ditë të tjera të një jete të lumtur familjare, në të cilën një ndër gëzimet më të mëdha është të tregojmë mikpritje. Një shtëpi ku Zoti nderohet, do të jetë një vend ku veçanërisht besimtarët janë të mirëpritur, qoftë vetëm për një filxhan kafe a për një vizitë më të gjatë. Tek Hebrejve 13 na sillat ndër mend se, duke treguar mikpritje, shumë vetë kanë argëtuar engjëj pa e ditur. Edhe kur jemi vetëm, çdo vakt mund të jetë një kohë përbashkësie, siç lexojmë te 1 Timoteut 4:4-5: «Çdo krijesë e Perëndisë është e mirë dhe asgjë nuk është për t'u hedhur, nëse merret me falënderim, sepse është shenjtëruar nga Fjala e Perëndisë dhe nga lutja». Kur fëmijët lindin në një shtëpi të tillë, ku secilin vakt e shoqërojnë

lutja dhe leximi i Fjalës, hidhet themeli për një jetë të krishterë të qëndrueshme. Sigurisht, çdo fëmijë duhet të ketë besim vetjak në Zotin Jezus. Prindërit nuk mund të besojnë për fëmijët e tyre. Sidoqoftë, shprehia e mirë është mbjellë qysh në vogëlinë e tyre, dhe, të rritur nga lutjet e prindërve të tyre qysh përpara se të lindnin, mund të kemi besim se Perëndia plot hir do t'i sjellë ata te Vetja në kohën e Tij të mirë.

Sa duhet të zgjasë martesë?

Kjo nuk është periudha e vetme në histori kur njerëzit e kanë marrë lehtë martesën, e megjithatë duke sikur fjala «shkurorëzim», të cilën dikur nuk guxonim ta shqiptonim, tani jo vetëm që flitet, por praktikohet madje nga shumë besimtarë. Në të vërtetë, për shumë veta fjalët e Filipianëve 3:19, «lavdia e tyre është në turp të tyre», mund të ishin përshkrimet me vend. E dimë se burrat kishin filluar qysh në kohën e Dhiatës së Vjetër të linin gratë për shkaqe të parëndësishme, dhe te profetët ka aluzione për gra të pabesa, por nuk ka dyshim se kjo nuk ishte aspak synimi i Perëndisë për njerëzimin. Romakëve 7 fillon me fjalët: «Apo nuk e dini o vëllezër, (sepse unë po u flas njerëzve që e njohin ligjin), se ligji ka pushtet mbi njeriun *për sa kohë ai rron?* Sepse gruaja e martuar është e lidhur nga ligji me burrin *derisa ai rron*, por, po i vdiq burri, lirohet nga ligji i burrit. Prandaj, nëse, kur i rron burri, ajo bashkohet me një burrë tjetër, do të quhet shkelëse e kurorës; por, kur i vdes burri, ajo është e liruar nga ligji, që të mos jetë shkelëse e kurorës, po u bë gruaja e një burri tjetër». (Shih edhe 1 Korintasve 7:39).

Kjo pjesë nga Shkrimi paraqet një parim të rëndësishëm frymëror, për të cilin nuk do të flitet tani; por parimi mbështetet në këmbënguljen hyjnore për qëndrueshmërinë e martesës. Kur farisenjtë e pyetën Zotin rreth vlefshmërisë ligjore të shkurorëzimit, Ai përmendi menjëherë krijimin e njeriut: «[Perëndia] i krijoi mashkull dhe femër. Dhe tha: 'Prandaj burri do të lërë babanë e tij dhe nënën e tij dhe do të bashkohet me gruan e tij; dhe të dy do të jenë një mish i vetëm'». Pastaj shtoi: «Prandaj atë që Perëndia ka bashkuar, njeriu të mos e ndajë».

Kur ata vazhduan ta ngisnin Zotin, duke përmendur lejimin e Moisiut për ta lënien e gruas, Ai u tregoi atyre qartë se «Moisiu ju lejoi t'i ndani gratë tuaja për shkak të ngurtësisë së zemrave tuaja, por *në fillim nuk ka qenë kështu*». Sot duhet të ketë shumë veta që flasin ashtu siç bënë disa prej dishepujve në një rast tjetër: «Kjo e folur është e rëndë, kush mund ta kuptojë?» Por Fjala e Zotit është e qartë dhe e thjeshtë, së cilës ne duhet t'i bindemi.

Kur po i fliste Izraelit nëpërmjet profetëve, Perëndia përdori shpesh shëmbëlltyrën e martesës dhe pabesinë e një gruaje për të treguar tragjedinë e një sjelljeje të tillë. Osea është me siguri njëri prej shembujve më të spikatur. Ky profet përjetoi diçka të tmerrshme duke u martuar me një grua të përdalë, dhe kjo i referohet kombit të pabesë për të cilin Perëndia kishte bërë aq shumë. Ata ishin përgjigjur vetëm duke e braktisur atë dhe duke iu kthyer idhujve të kombeve përreth tyre. Edhe tek Isaia Perëndia jep të njëjtën tablo: «Krijuesi yt është dhëndri yt» (Isa. 54:5). Nuk është për t'u çuditur që Ai u hidhërua kur populli i Tij, siç tha Vetë Ai, shkoi pas të dashurish të tjerë. Jeremia përdor të njëjtën figurë: «Kthehuni, o bij të përdalë», - thotë Zoti, - «sepse unë jam martuar me ju» (Jeremia 3:14).

Si gjendet partneri?

Kemi vënë re tashmë se shërbëtori i Abrahamit, i cili u dërguar për të gjetur një grua për Isakun, u lut seriozisht për këtë çështje. Krahas shpëtimit të shpirtit, zgjedhja e partnerit të duhur është ndoshta vendimi më i rëndësishëm në jetë. Prandaj është me rëndësi jetësore që për këtë të lutemi, dhe që për këtë çështje, ashtu si për gjithçka tjetër, të mos mbështetemi veç në arsyen tonë. Ndiurma dhe këshillat e besimtarëve të urtë do të jenë të vlefshme përpara se të marrim një vendim të madh. Fëmijëve të Izraelit u ishte ndaluar të martoheshin me ata të kombeve të tjera përreth tyre, duke qenë se ata ishin idhujtarë, dhe kështu do t'i kthenin shpinën Perëndisë së gjallë e të vërtetë. Në kohën e Nehemias, pasi hebrenjtë ishin kthyer nga mërgimi në Babiloni, u vërejt se shumë prej tyre ishin martuar me gra të huaja, dhe fëmijët madje nuk mund ta kuptonin leximin e ligjit të Perëndisë. Në kapitullin e fundit të librit të tij Nehemia e qortoi popullin ashpër, duke e kujtuar për shembullin e tmerrshëm të mbretit Salomon, i cili, pavarësisht nga urtësia e tij, iu kthye në moshë të thyer perëndive të grave të tij të shumta, e madje bëri diçka që ishte ligësi për Zotin, i cili i ishte shfaqur atij dy herë në moshë të re.

Duke e zbatuar këtë te një i krishterë, është e qartë se partneri ynë duhet të jetë besimtar. «A mund të ecin bashkë dy veta, në rast se nuk janë marrë vesh më parë?» (Amosi 3:3). Pali, duke u shkruar korintasve, përdor një numër argumentesh të tilla: «Mos hyni në një zgjedhje bashkë me të pabesët, sepse ç'lidhje ka drejtësia me paudhësinë? Dhe çfarë afrie ka drita me terrin? Dhe ç'harmoni ka Krishti me Belialin? Ose ç'pjesë ka besimtari me jobesimtarin?» (2 Korintasve 6:14-15).

Ku duhet të kërkojmë një partner për jetën? Nëse e kërkojmë në një disko, në një koncert rroku a në një shtëpi publike, nuk ka të ngjarë se do të gjejmë atë që synon Perëndia për ne. Është kënaqësi kur dikush na thotë: «E takova Benin në një takim për lutje», ose «U takuam në një grup për studim biblik». Sigurisht, kjo mund të ndodhë në një familje të krishterë a gjatë një një takimi me familje të tjera të krishtera. Më e rëndësishmja është që të martohemi «në Zotin». Thjesht pse dikush është besimtar, nuk do të thotë se ai ose ajo është automatikisht individ i me të cilin Perëndia dëshiron që ne të martohemi. Ky është vendim që nuk duhet bërë duke nxituar. Duhet të njohim jo vetëm individin në fjalë, por edhe rrethin e tij familjar dhe shoqërinë e krishterë ndaj së cilës të gjithëve u bëhet thirrje që të jenë besnikë. Shumë shpesh kjo nuk vihet re, dhe dy të rinj fillojnë jetën së bashku duke shkuar në drejtime të kundërta, ndonëse janë që të dy besimtarë. Në këtë vendim, ashtu si në të gjitha vendimet e tjera, duhet të jemi të gatshëm t'i nënshtrohemi vullnetit të Perëndisë, duke e ditur, po të jemi të ndershëm, se kjo duhet të jetë në fund të fundit më e mira për ne. Të mos përsëritim fjalët e një vajze të re, e cila tha: «U bëftë vullneti Yt, o Zot, por më jep Tomin!» Kjo do të thotë të tallesh me përpjekjen për të ditur mendjen e Zotit. Shkrimi thotë: «[Zoti] do t'u mësojë të përlururve rrugën e tij» (Psalmi 25:9). Shpirti vërtet i përlurur ia lë vendimin Perëndisë, dhe Ai nuk do të na zhgënjëjë kurrë.

Disa i interpretojnë fjalët e Palit te 1 Korintasve 7:16 për të justifikuar martesën me një jobesimtar. Apostulli thotë: «Sepse çfarë di ti, o grua, nëse ke për ta shpëtuar burrin? Ose çfarë di ti, o burrë, nëse ke për ta shpëtuar gruan?» Nga konteksti është e qartë se bëhet fjalë për një çift që është martuar kur të dy ishin jobesimtarë, por tani njëri prej tyre është bërë i krishterë. A duhet të ndahen? Jo, nëse partneri tjetër është i gatshëm të vazhdojë, dhe shpesh kemi parë se si Zoti ka vepruar plot hir në zemrën e tjetrit, saqë ata janë bashkuar përfundimisht në Zotin. Nga ana tjetër,

nëse një besimtar martohet me dikë që njihet se është jobesimtar, ose me dikë që nuk e ka rrëfyer pozitivisht Zotin, kjo është një hap mosbindjeje ndaj mësimit të qartë të Biblës. Kjo nuk është gjë tjetër veçse një barrë e pabarabartë, çka ndalohet shkoqur në tekstin e cituar më lart. Mund të bëjmë pyetjen e drejtuar në një kontekst tjetër: «A duam ne të provokojmë Zotin deri në xhelozë? A jemi ne më të fortë se ai» (1 Korintasve 10:22).

Shumë veta, ashtu si vetë apostull Pali, janë zgjedhur për një detyrë të veçantë, ku një grua do ta vështirësonte zbatimin e detyrës. Në Dhiatën e Vjetër në mënyrë që të kufizohemi te katër profetë kryesorë, vërejmë se Isaia dhe Ezekieli ishin burra të martuar, por duket se Danielit dhe Jeremias iu mohuan gëzimet e jetës familjare. Shumë gra që kanë marrë thirrjen për t'i shërbyer Zotit si misionare, e kanë pranuar se do të mbeten të pamartuara, edhe nëse mund të kenë pasur plane për martesë, thjesht sepse Zoti u ka kërkuar që ta vënë Atë përpara gjithçkaje tjetër. E dimë se njerëz të tillë do të shpërblehen në një ditë të ardhshme, por edhe tani, në këtë jetë, ata gëzohen ngaqë po përdoren për lavdinë e Tij, dhe, duke cituar përsëri Palin, ata kujdesen për gjërat e Zotit, që të jenë të «shenjtë në trup e në frymë» (1 Korintasve 7:34). Për të gjitha këto çështje, ashtu si për hollësitë më të vogla të jetës, duhet të shtrohet pyetja: «O Zot, çfarë do *Ti* që të bëj?»

Dashuria në familje

Tek Efesianëve 5 vërejmë se krijimi i burrit dhe i gruas në fillim, si dhe marrëdhënia e përditshme e burrave dhe grave të tyre, është tablo e Krishtit dhe e bashkësisë së Tij. Prandaj ka shumë rëndësi që të shohim se çfarë thuhet për marrëdhënien e burrit dhe të gruas në këtë kapitull. Në mënyrë që të formojmë një ide të plotë për këtë çështje, është e nevojshme të vërejmë se çfarë e paraprin këtë pjesë. Më parë në kapitull u jepen udhëzime më të përgjithshme atyre që, sipas fundit të kapitullit pararendës, janë falur «në Krishtin». Ata janë «fëmijë të dashur të Perëndisë»; jo më errësirë, por dritë në Zotin, të thirrur për të qenë pasues të Perëndisë, duke ecur, si shembulli i madh i dhënë në vargun 2, në dashuri të Vetë Krishtit, i cili dha Vetveten për ne, «si ofertë e flijim Perëndisë, si një parfum erëmirë». Kjo e bën apostullin, nën drejtimin e Frymës së Shenjtë, të paralajmërojë për çdo lloj papastërtie morale, madje për lakmi dhe të folur pa mend, të cilat janë të pahijshme për besimtarët. Prej këndeje ai paralajmëron për dehjen, duke dëshiruar që besimtarët të mbushen me Frymën, çka do të shprehej në adhurim, në ngritje frymërore dhe në lavdërim të Zotit tonë dhe Perëndisë, Atit tonë. Kjo pjesë përfundon me fjalët kuptimplota: «Nënshtrohuni njëri-tjetrit në druajtjen e Krishtit!». Në qoftë se të gjithë besimtarët së bashku janë të gatshëm t'i nënshtrohen njëri-tjetrit, nuk do të duket e paarsyeshme në qoftë se gruas i bëhet thirrje t'i nënshtrohet burrit të saj, «porsi Zotit». Si gjithmonë, kur na jepen udhëzime, nuk na thuhet t'u bindemi pa ditur arsyen. Arsyeja për këtë nënshttrim është se burri është kreu i gruas, sikurse edhe Krishti është Kreu i bashkësisë së Tij. Nuk do të merrej dot me mend që bashkësia të zinte vendin e Zotit tonë, Kreut të gjithë bashkësisë. Atëherë nuk mund të merret me mend që një grua të dëshirojë të zërë vendin që Perëndia i ka dhënë burrit. Sigurisht, është me rëndësi që burri ta kuptojë përgjegjësinë e tij si kreu i familjes. Sa herë që një grua udhëhoqi në historinë e Izraelit, kjo ishte ose për shkak të dobësisë së vendit, se asnjë *burrë* nuk po e zinte postin me përgjegjësi, ose për shkak të poshtërsisë, si në rastin e Jezebelës në Izrael, e cila e kishte Ashabin plotësisht nën kontrollin e saj, ose të Athalisë në Judë, vajzës së Jezebelës, e cila u përpoq të vriste të gjithë princat në Judë, dhe u bë mbretëreshë. Lumturisht, kjo grua sundoi vetëm për gjashtë vjet, pasi princi i vogël Joasi ishte ruajtur nga halla e tij dhe ishte rritur nga për t'u ulur në fronin e Davidit, për të mbajtur vijën nga e cila duhet të vinte Mesia.

Kur ka vetëm dy veta për të marrë vendime të rëndësishme, njëri duhet të hedhë votën vendimore, po të shprehemi në terma të botës. Perëndia e ka bërë të qartë se burri duhet ta marrë vendimin përfundimtar. Sigurisht, ai do të diskutojë me gruan rreth çështjes, pasi ata janë bashkëtrashëgimtarë të hirit të jetës (1 Pjetrit 3:7). Në letrën drejtuar Timoteut Pali shpjegon se «së pari u formua Adami dhe më pas Eva. Dhe nuk u gënjye Adami, por gruaja u gënjye dhe ra në shkelje» (1 Timoteut 2:13-14). Ajo që është thënë më parë për ndryshimin midis burrit dhe gruas, përmendet ndoshta këtu në këtë përsëritje të historisë së hershme të njeriut. Efesianëve 5:24 e bën të qartë se norma e nënshttrimit të gruas është nënshttrimi i bashkësisë ndaj Krishtit: «Ashtu si bashkësia i është nënshtrohet Krishtit, kështu gratë duhet t'u nënshtrohen burrave të tyre në çdo gjë». Te Kolosianëve 3:18 kjo shprehet ndoshta disi ndryshe: «Ju bashkëshorte, nënshtrohuni bashkëshortëve tuaj, *ashtu si ka hije në Zotin*». Pjetri na kujton se «kështu [d.m.th., me shpirt të butë dhe të qetë] stoliseshin dikur gratë e shenjta që shpresonin në Perëndinë, duke iu nënshtrohet burrave të tyre, ashtu si Sara, e cila i bindej Abrahamit duke e quajtur atë «zot»; bija të saj ju jeni, në qoftë se bëni mirë» (1 Pjetrit 3:5-6).

Çdo letër ka mesazhin e saj për burrat. Në Shkrim ka gjithmonë drejtpeshim të përsosur. Pjetri,

për shembull, u thotë burrave: «Jetoni me gratë tuaja me urtësi, duke e çmuar gruan si një enë më delikate dhe e nderoni, sepse janë bashkëtrashëgimtare me ju të hirit të jetës, që të mos pengohen lutjet tuaja» (1 Pjetrit 3:7). Këtu shohim, ashtu siç u vu re në fjalët drejtuar Timoteut, se prej burrit dhe gruas pritet që ata të luten së bashku, krahas lutjeve vetjake të secilit. Vini re përsëri se nuk është fjala për inferioritet të gruas: burrit i thuhet ta nderojë atë, jo vetëm përpara njerëzish të tjerë, por edhe në shtëpi dhe përpara fëmijëve. Fisnikëria dhe mirësjellja janë cilësi që një burrë i krishterë duhet t'i shfaqë ende në ditët tona, jo vetëm në lidhje me gruan e tij, por edhe ndaj ndaj të gjitha grave. Më parë në letër lexojmë: «Nderoni të gjithë». Nga kjo nxjerrim se, po të mos e nderojmë njëri-tjetrin, kjo do të ketë ndikim mbi lutjet tona: «Që të mos pengohen lutjet tuaja».

Në fillim të jetës martesore nuk është gjithmonë e lehtë t'i përshtatemi marrëdhënies së re. Natyrisht që në fillim ekziston një lloj vetëpërmbytje kur është fjala për të diskutuar. Në qoftë se dashuria e vërtetë është e pranishme, dhe ekziston një dëshirë e vërtetë për të qenë «një në Zotin», gruaja dhe burri do të jenë shpejt në gjende të diskutojnë të gjitha çështjet pa kufizim. Dashuria e përbashkët do t'i kapërcejë në fund të gjitha problemet që lindin nga ndryshimet në temperament, edukim dhe pikëpamje. Kur e kuptojmë se sa i durueshëm është Zoti me ne, me siguri mund ta dëgjojmë njëri-tjetrin me vëmendje! Bibla përdor (në origjinal) shprehjen e të folurit «gojë më gojë». Nuk duhet të jetë një shprehje e njëanshme «gojë më vesh» mendimit. Çdo partner duhet të jetë i gatshëm ta dëgjojë tjetrin, duke mos harruar se Vetë Zoti është gjithmonë Dëgjues i padukshëm.

Te Kolosianëve fjalia që u drejtohet burrave, është e shkurtër, por e rëndësishme: «Ju bashkëshortë, t'i doni bashkëshortet tuaja dhe mos u bëni të ashpër ndaj tyre» (3:19). Sa keq që duhen thënë fjalë të tilla! Është e lehtë që të lejohet të zhvillohet një rrënjë ashpërsie. Ajo fillon, ndoshta, duke vëzhguar në mënyrë kritike se si gruaja bën gjëra të caktuara. Në vend që kjo të diskutohet me njëri-tjetrin, ngacmimi lejohet që të kthehet në ashpërsi, kështu që burri, ose gruaja, mund të tërheqë vëmendjen e dikujt tjetër për sa u përket dobësive të partnerit, çka e vë në pozitë të vështirë partnerin, madje edhe mikun. Në qoftë se burrat do t'i donin me të vërtetë gratë e tyre, ata do të ishin të gatshëm të falnin çfarëdo dobësie të vogël, dhe do t'i ndihmonin gratë e tyre ta kapërcenin atë. Pali sapo i ka urdhëruar kolosianët të tregojnë dashuri, e cila është lidhje e përsosur, dhe Pjetri na tregon se «dashuria do të mbulojë një shumicë mëkatesh» (1 Pjetrit 4:8). «Shumë të dashur, le ta duam njëri-tjetrin» (1 Gjonit 4:7).

Tek Efesianëve 5 burri urdhërohet ta dojë gruan e tij; para se gjithash, sepse ai duhet të jetë mishërim i gjallë këtu në këtë botë të Krishtit, i cili e deshi bashkësinë dhe dha Vetveten për të. Kjo është një temë e rëndësishme, të cilën apostulli e trajton në pjesën e mbetur të kapitullit, duke treguar se si historia e Adamit dhe e Evës ishte hije e misterit më të madh: Krishtit dhe bashkësisë së Tij. Zoti ynë i bekuar dha Vetveten: nuk mund të kishte dhënë më shumë. Burri duhet ta dojë gruan e tij në të njëjtën mënyrë. Sa dështojmë si në të kuptuarit e dashurisë së përsosur të Krishtit, ashtu edhe në zbatimin e urdhërimit të Tij: «Ta doni njëri-tjetrin; sikurse unë ju kam dashur, ashtu edhe ju ta doni njëri-tjetrin» (Gjoni 13:34). Për burrin kjo ka një domethënie të veçantë. Atij i bëhet thirrje ta tregojë këtë në dashurinë për gruan e tij. Apostulli na tregon se «kush do gruan e vet, do vetveten. Sepse askush nuk urreu mishin e vet, por e ushqen dhe kujdeset me butësi për të, sikurse edhe Zoti bën me bashkësinë» (Efesianëve 5:28-29). Gjithashtu, ai thekson: «Kështu burrat duhet t'i duan gratë e veta porsit trupat e tyre».

Është e drejtë që të kujdesemi për trupat tanë, pasi ata janë tempujt e Frymës së Shenjtë; por, burra, në këtë mënyrë duhet të doni edhe gratë tuaja. Zoti ynë e ushqen dhe kujdeset për bashkësinë e vet. Përsëri na jepen fjalët nga faqet e para të Biblës: «Prandaj burri do të lërë babanë e tij dhe nënën e tij dhe do të bashkohet me gruan e tij, dhe të dy do të jenë një mish i vetëm» (Efesianëve 5:31). Apostulli e thotë këtë «mister të madh» në lidhje me Krishtin dhe bashkësinë e Tij, por ai nuk mund të largohet nga kjo çështje pa i kujtuar lexuesit e tij: «Por secili nga ju kështu ta dojë gruan e vet sikurse do veten e vet; dhe po kështu gruaja ta respektojë burrin» (Efesianëve 5:33).

Po fëmijët?

Martesa nuk u krijua vetëm për shoqërinë e të dy partnerëve: vumë re se prindërit tanë të parë u ngarkuan me detyrën për të qenë të frytshëm, për t'u shumëzuar dhe për të mbushur tokën. Në këto ditë kur dëgjojmë të flitet aq shumë për mbipopullimin e botës dhe mangësitë e burimeve, mund të pyesim veten nëse këto fjalë kanë ende ndonjë domethënie. Me sa shohim, Perëndia nuk e ka shfuqizuar kurrë këtë detyrë. Kur u drejtohen brezave pasardhës, fjalët e Zotit u thonë atyre qartë: «Ju dhe fëmijët tuaj». Lum ata fëmijë që lindin në një familje të krishterë! Qysh para se të lindin, prindërit luten për ta, dhe, sapo të bëhen të vetëdijshëm, ata dëgjojnë këngët e adhurimit dhe fjalët e Biblës, për të mos përmendur kontaktet me besimtarë të tjerë, qoftë në shtëpinë e tyre a në grumbullime të tjera të krishtera ku i marrin prindërit herë pas here. Në kohën e Dhiatës së Vjetër Perëndia u premtoi bekime të veçanta familjeve që u bindeshin fjalëve të Tij. Sa më shumë vlen kjo në këto ditë të privileguara kur Perëndia po thërret nga kombet një popull për Emrin e Tij! Ç'gëzim të madh kanë prindërit e rinj kur u lind fëmija i parë! I njomë nga dora e Perëndisë, «i krijuar në mënyrë të mrekullueshme», ai është një qenie e formuar në mënyrë të përsosur, me frymë dhe me shpirt të vetin, me vullnet të vetin e me një jetë që nga çasti i lindjes është e ndarë nga nëna.

Por nganjëherë neve mund të na besohet një vogëlush a vogëlushe që *nuk* është formuar në mënyrë të përsosur. Nuk është e lehtë ta pranojmë këtë, dhe shpesh një fëmijë i tillë do të ketë nevojë për shumë vite përkujdesjeje të veçantë. Para së gjithash, fëmija me të meta ka kërkesa të mëdha për dashurinë dhe durimin e prindërve. Vetë fëmija, pasi të rritet, mund të jetë i pabindur dhe i zhgënjyer. Vëllezërit dhe motrat mund të zemërohen nga kujdesi që i kushtohet këtij pjesëtari të familjes. Nga ana tjetër, prindërit e një fëmije të tillë mund të nxjerrin mësim të vlefshme tek kthehen çdo ditë nga Zoti për forcë dhe urtësi. Babai i një djali me të meta të theksuara mendore, për shembull, ka shkruar tre libra të mrekullueshëm, duke përshkruar me thjeshtësi dhe ndershmëri se si i plotëson Perëndia nevojat e prindërve dhe se si iu përgjigj lutjeve të tyre hap pas hapi. Këta libra kanë qenë burim ngushëllimi dhe force frymërore për një numër të madh prindëresh në situata të njëjta. Njëri prej këtyre prindërve është shprehur: «Nuk do të kishin lënë gjë pa bërë për t'i lexuar këta libra. Leximi i tyre na ka afruar shumë me Zotin». Pavarësisht nëse jemi prindër fëmijësh të shëndoshë a të sëmurë, mund ta quajmë ende privilegj se «bijtë janë trashëgimi që vjen nga Zoti» (Psalmi 127:3).

Edukimi i një fëmije «në disiplinë dhe në këshillë të Zotit» është përgjegjësi e madhe dhe serioze. Nga njëra anë nevojitet gjithë dashuria dhe durimi i babait dhe i nënës. Nga ana tjetër nevojitet mësimi dhe përmirësimi i vazhdueshëm e i qëndrueshëm, në mënyrë që fëmija të mund të jetojë në mes të një bote të korruptuar, ku gjithçka i përshtatet vullnetit të njeriut (dhe të Satanit), dhe ku vullneti i Perëndisë nuk llogaritet. Bibla na ka paralajmëruar se bota nuk do të përmirësohet. Çdo brez pasardhës ballafaqohet me problemet e lakmisë, të shtypjes, kokëfortësisë dhe dhunës – të gjitha rezultat i drejtimit që Satani u bën punëve të kësaj bote.

Në mes të gjithë kësaj ligësie duhet të ketë raste si familja ku u rrit Timoteu. Gjyshja, dhe pastaj nëna, e kishte mësuar atë të dëgjonte me vëmendje Fjalën e Perëndisë, dhe në moshë të re ai e njohu Zotin dhe i shërbeu Atij. Këtu nëna ka detyrën më të rëndësishme. Si rregull, ajo ka më shumë kohë për t'iu kushtuar fëmijëve sesa babai, i cili fiton zakonisht bukën e gojës dhe të cilit do t'i duhet të mungojë në shtëpi për shumë orë gjatë ditës. Atëherë nënat e krishtera kanë një

pozitë të privilegjuar. Ato e kanë jetën e paprishur në duart e tyre, për t'i dhënë asaj formë dhe për ta ndikuar për të mirë. Në librat historikë të Biblës lexojmë pothuajse gjithmonë emrin e nënës së mbretit. Në të vërtetë, nganjëherë lexojmë se një nënë mbretëreshë e këshilloi të birin për të bërë keq, si në rastin e Athalisë, por shpesh ajo arriti ta bënte të birin t'i druhej Zotit, dhe qëndroi në krah të tij edhe pasi ai u kurorëzua mbret. Shumë shërbëtorë besnikë të Perëndisë janë të gatshëm të na tregojnë për ndikimin e një nëne të përsëritshme. Është e vërtetë se sot babai ka shpesh më shumë kohë të lirë sesa prindërit tanë dikur, dhe është gjithmonë mirë kur privilegjin e lutjes me fëmijët përpara se ata të flenë, ose të tregimit të historive biblike, e gëzojnë nëna dhe babai bashkërisht. Përndryshe, mund të ketë një situatë ku secili prind ka një fushë të përcaktuar aktiviteti, të cilën tjetri nuk duhet ta cenojë. Ky rrezik nuk ekziston aq shumë sot sa në kohët e mëparshme. Sidoqoftë, është mirë të shqyrtojmë se çfarë na thotë Bibla për edukimin e fëmijëve. Libri «Fjalët e Urta» është i mbushur me këshilla praktike për këtë çështje. Njëri prej vargjeve më të njohura është ky: «Mësoji fëmijës rrugën që duhet të ndjekë, dhe ai nuk do të largohet prej saj edhe kur të plakët» (Fjalët e Urta 22:6). Tek Efesianëve 6:4 lexojmë gjithashtu: «Dhe ju, etër, mos provokoni për zemërim fëmijët tuaj, por i edukoni në disiplinë dhe në këshillë të Zotit». Pali mund t'u thoshte fëmijëve të tij frymërorë: «Ishim zemërbutë midis jush, ashtu si mëndesha që rrit me dashuri fëmijët e saj» (1 Thesalonikasve 2:7). Ai dinte si të fliste prerë kur ishte e nevojshme, por gjithçka bëhej me dashuri.

Në profecinë e Oseas Perëndia i thotë popullit të Tij të pabesë: «Kur Izraeli ishte fëmijë, unë e desha dhe thirra nga Egjipti birin tim.... Unë vetë e mësova Efraimin të ecë, duke e mbajtur nga krahët; por ata nuk e kuptuan që unë po i shëroja. Unë i tërhoqa me litarë të dashamirësisë njerëzore, me lidhje dashurie» (Osea 11:1-4). Ne që nëpërmjet hirit kemi përjetuar një dashuri dhe durim të tillë nga Perëndia plot hir, duhet të përpiqemi t'i edukojmë fëmijët në të njëjtën frymë të qëndrueshmërisë dhe dashurisë.

Ku të jetojmë?

Jo gjithë të sapomartuarit janë në gjendje të gjejnë një vend të përshtatshëm për të jetuar. Në zgjedhjen e shtëpisë ka natyrisht shumë faktorë që duhen marrë parasysh: punësimi, shërbimet publike, së fundi shkolla – por një pikë shumë e rëndësishme është të jemi afër bashkësisë lokale. Kur populli i Izraelit po udhëtonte nëpër shkretëtirë, vendi i adhurimit, tabernakulli, ishte në mes të kampit. Priftërinjtë dhe levitët i kishin tendat pranë tij, ndërsa të gjitha fiset e tjera fushuan përreth tyre, tri fise në çdo anë. Kur arritën në tokën e premtuar, Vetë Perëndia e zgjodhi vendin ku do të vinte Emrin e Vet. Jerusalemi, siç mund të shohim në hartë, u vendos aty në qendër, sa që izraelitët mund të vinin në tempull për të festuar Zotin nga çfarëdo zone e vendit.

Zgjedhja e një shtëpie nga e cila bashkësia lokale nuk mund të arrihet me lehtësi, mund të sjellë me kalimin e kohës pjesëmarrje të parregullt në të, dhe madje «shkuarje në kishën pranë shtëpisë» për rehati, duke përfunduar në mosvajtje kurrkund fare. Kjo mund të duket sikur nuk ka të ngjarë dhe si pesimiste, por përvoja tregon se kjo rrjedhë ngjarjesh është mjaft e zakonshme.

Është kënaqësi kur kemi një shtëpi që mjafton nga madhësia për të argëtuar njerëzit e Zotit, por duhet të tregojmë kujdes që të mos jemi krenarë për shtëpinë, sa t'i mbajmë larg të gjithë mysafirët. Qoftë e ngushtë a e gjerë, duhet të mos harrojmë se shtëpia jonë është njëra prej dhuratave të Perëndisë, e cila duhet përdorur ashtu siç na thotë Ai.

Ç'prekje duhet të ketë pasur Zoti ynë i bekuar kur u ftua në shtëpinë e Martës dhe të Marisë a në atë të çiftit mikpritës në Emaus! Apostujt, gjithashtu, u kënaqën kur morën ftesa të tilla, dhe është privilegj të argëtosh ata që janë të Krishtit. Mund të gëzohemi kur i mobilojmë shtëpitë tona me shije, e megjithatë duhet të mos harrojmë se jemi shtegtarë rrugës për në shtëpi. Kur u paraqiti me krenari të dërguarve babilonas thesaret e tij, mbreti Ezekia u pyet: «Çfarë kanë parë në shtëpinë tënde?» Profeti i tha se gjithçka që kishte grumbulluar ai dhe etërit e tij, duhej çuar në Babiloni. Edhe të krishterët duhet t'i mbajnë të gjitha zotërimet tokësore me dorë të liruar, që, në qoftë se Ai na thërret për të braktisur gjithçka, për shembull, për të shkuar dhe për të shërbyer si misionarë, ne të mos i bëjmë zotërimet tona pengesë për t'iu bindur Atij. Ai na i ka dhënë të gjitha me begati për t'i gëzuar, por ato janë ende të Tijat, dhe neve na kërkohet që të jemi kujdestarë besnikë të asaj që na ka besuar Ai.

Çfarë të japim?

Asnjë shtëpi nuk mund të drejtohet pa një lloj buxheti, dhe është detyrë e të dy partnerëve që të kujdesen në mënyrë që të jetojnë brenda mundësive të tyre. Edhe në këtë çështje, ashtu si në çdo tjetër, «dashuria është përmbushja e ligjit». Nuk ka arsye pse gruaja të mos blejë për vete rroba të mira herë pas here, as nuk është gabim që burri të blejë një libër, ose të jepet pas një hobi të padëmshëm, *nëse e lejon buxheti*. Në Dhiatën e Re lexojmë se Perëndia «na jep gjithçka bujarisht për ta gëzuar» (1 Timoteut 6:17), por e njëjta pjesë e Shkrimit vazhdon të na tregojë se ne kemi përgjegjësinë për ta përdorur me mend pasurinë tonë (sado e vogël që të na duket). Prandaj vargu vijues i nxit të kamurit «të bëjnë të mira, të bëhen të pasur në vepra të mira, të jenë bujarë dhe të gatshëm për të dhënë», d.m.th., ta ndajnë me të tjerët atë që kanë. Siç vë në dukje edhe apostulli, kjo nuk është thjesht një detyrë, por një *investim* - «duke mbledhur si thesar një themel të mirë për të ardhmen», dhe në të njëjtën kohë duke shtënë në dorë atë që është me të vërtetë jetë - «jetën e përjetshme».

Zoti ynë tha se «bijtë e kësaj bote, në brezin e tyre, janë më të mençur se bijtë e dritës» (Luka 16:8), dhe vuri në dukje se besnikëria jonë «në të vogla» (në këtë rast pasuri materiale) tregon besnikëri në gjëra frymërore. Jo çdo kryefamiljar shënon llogaritë e të ardhurave dhe të shpenzimeve, por nuk është ide e keqe që të fillohet në këtë mënyrë, që të shmanget hyrja në borxh, e cila prish dëshminë tonë përpara botës.

Lexova dikur për një predikues, tema të cilit titullohej «Paraja». Ligjërata e tij ishte e ndarë në tri pjesë: e para, «Merrni sa të mundni», pastaj «Kurseni sa të mundni» dhe e treta, e cila kishte shqetësuar të paktën njërin prej të pranishmëve, «Jepni sa të mundni». Mund të mos pajtohemi për frymën për të grumbulluar sa më shumë, e cila kishte përshkruar pjesën e parë, por Zoti Jezus nuk ka lënë të dyshojmë se «ka më shumë lumturi të japësh, sesa të marrësh» (Veprat e Apostujve 20:35). Ai dhe dishepujt e Tij nuk ishin kurrë të pasur, por Juda, administratori i tyre, duhet të ketë qenë udhëzuar shumë herë «t'u jepte diçka të varfërve» (Gjoni 13:29) si dhe të blinte atë që nevojitej për festat.

Nën ligjin, populli i Izraelit ishte urdhëruar t'ua jepte të dhjetën e të gjitha të ardhurave levitëve, të cilët, nga ana e tyre, ua jepnin një të dhjetën e tyre priftërinjve. Ne nuk jemi nën ligjin, por besimtari sot ka mundësi të investojë në atë që i sjell Perëndisë lavdi dhe që do të japë fryte për përjetësinë. A mund të japim ne më pak se Izraeli i atëhershëm? Xhepit tonë i bëhen thirrje të ndryshme dhe mund të mos jemi në gjendje të vendosim gjithmonë se çfarë kauze të mbështetim më shumë; por edhe për këtë duhet të lutemi vazhdimisht: «O Zot, çfarë do *Ti* që të bëj?»

«Sekreti i Zotit u tregohet atyre që kanë frikë prej tij» (Psalmi 25:14) dhe, po të qëndrojmë pranë Atij, Ai do të na japë urtësi në këtë çështje dhe në çështje të tjera.

Si të japim?

Letrat e Palit japin udhëzime të qarta për dhënien e krishterë. Ndërsa ai vetë u përpoq të mbante veten dhe shokët me sa të mundej, duke punuar me duart e tij, Pali mund të gëzohej ende kur shenjtorët filipianë i dërguan «jo vetëm një herë» kur ishte në nevojë (Filipianëve 4:16) dhe korintasve ai u kushtoi dy kapituj në letrën e tij të dytë rreth çështjes së «shërbesës ndaj shenjtorëve» (2 Korintasve 8 e 9). Njëri prej vargjeve më kuptimplota në këtë pjesë është 2 Korintasve 9:7: «Secili le të veprojë ashtu si ka vendosur në zemër, as me keqardhje, as nga shtrëngimi, sepse Perëndia do një dhurues të gëzuar».

Madje në Dhiatën e Vjetër, për shembull kur nevojiteshin materiale për ndërtimin e tabernakullit a të tempullit, u theksua se secili që dha, e bëri këtë «i shtyrë nga zemra e tij» (Eksodi 25:2; 1 Kronikave 29:9). Aq më shumë ne, që jemi shumë të privilegjuar dhe, në përgjithësi, më të pasur sesa ata që atëherë dhanë me gëzim për shërbesën e Perëndisë, duhet t'i shqyrtojmë zemrat dhe t'i japim me dëshirë veprës së Zotit, qoftë brenda a jashtë vendit. Korintasve iu bë thirrje të jepnin, «sepse ju e njihni hirin e Zotit tonë Jezus Krisht, i cili, duke qenë i pasur, u bë i varfër për ju, që ju të bëheni të pasur me anë të varfërisë së tij» (2 Korintasve 8:9).

Së pari, dhënia duhet të jetë e rregullt. Dhënia e rastësishme përfundon shpesh në mosdhënie. Mbledhjet javore përmendjen te letra e parë e Palit drejtuar korintasve: «Të parën ditë të çdo jave secili nga ju le të vërë mënjanë aq sa mundet sipas të ardhurave të tij» (1 Korintasve 16:2).

Më kujtohet një vizitë te një e ve e moshuar. Më parë mblidheshim në shtëpinë e saj, por, pasi i kishte vdekur i shoqi, grupi ishte shpërndarë dhe ajo kishte mbetur vetëm. Kur u ndamë pas vizitës, ajo nguli këmbë dhe na dha një shumë të madhe për veprën e Zotit. «Mos ke gabuar?» - e pyetëm. Por ajo u përgjigj me fjalët: «Jo, e ndaj këtë çdo Ditë të Zotit tek ulem vetëm dhe kaq kam mbledhur».

Apostulli e dinte se, në qoftë se shenjtorët do të ndanin ca para çdo javë, do të kishte një shumë të mirë për të varfrit në Jerusalem kur ai do të vinte në Korint. Po të japim «sipas të ardhurave» nuk do të ketë ankesa për mbështetje të pamjaftueshme të veprës së Zotit.

Është për të ardhur keq që shumë aktivitete të krishtera të rëndësishme duhet të shkurtohen për shkak se besimtarët nuk japin dhurata. Zoti e lavdëroi të venë e varfër që dha «gjithë sa kishte», ndonëse ishte për mirëmbajtjen e një ndërtese që Ai tha se do të shkatërrohej për shkak të pabesisë së atyre që shërbenin atje. Ajo ia dha Zotit dhe Zoti e pranoi atë me dëshirë, ashtu siç bënte me çdo mirësi që i tregohej «më të voglit të këtyre, vëllezërve të mi». Kjo nuk do të thotë se ne duhet t'u japim pa dallim të gjitha shoqatave bamirëse që kërkojnë mbështetje financiare; edhe në këtë çështje mund të lutemi për urtësi dhe të sigurohemi se Perëndia do të na e japë këtë.

Për korintasit lexojmë se ata «dhanë veten më parpara te Zoti» (2 Korintasve 8:5) dhe kështu dhuratat e tyre ishin të pranueshme. Këtu vërejmë se dhënia nuk kufizohet vetëm në para. Në qoftë se Zoti i kemi dhënë veten, koha jonë, dhuntitë tona, shtëpitë tona dhe gjithçka që kemi, mund të përdoret në shërbim të Tij. Megjithatë, duhet të ruajmë këndvështrimin e duhur. Në qoftë se kujdesi ynë për veprën e Zotit bie ndesh me përgjegjësitë tona shtëpiake dhe familjare, mund të jemi drejt një katastrofe në familje; por, në qoftë se angazhimet tona shekullare na

pengojnë që të shkojmë në takimin për lutje, ose që t'i japim veprës së Zotit, atëherë rrezikojmë të marrim mbi vete qortimin serioz që iu drejtua dikur popullit tokësor të Perëndisë: «Një njeri do të vjedhë Perëndinë? Megjithatë, ju më vidhni [...] të dhjetën dhe ofertat» (Malakia 3:8).

Falë Perëndisë që, po të jemi të gatshëm dhe të bindur, siç e bëjnë të qartë vargjet në vazhdim, Ai është i gatshëm të hapë pragjet e qiellit dhe do të derdhë «mbi ju aq shumë bekime, sa nuk do të keni vend të mjaftueshëm ku ta shtini» (Malakia 3:10).

Qofshin shtëpitë tona si ato në Betani dhe Emaus, ku Shpëtimtari mund të ndihej si në shtëpinë e Vet dhe ku të Vetët mund t'i shërbenin dhe të gëzonin shoqërinë e Tij, parashijim i vërtetë i bekimeve të vendit të përgatitur në shtëpinë e Atit!